

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Відокремлений структурний підрозділ
«Педагогічний фаховий коледж
Львівського національного університету імені Івана Франка»

ЗАТВЕРДЖУЮ
 В.о. директора О. І. Сурмач
 «31» _____ 20 21 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ

Галузь знань **23 Соціальна робота**
 Спеціальність **231 Соціальна робота**
 Статус дисципліни нормативна

Нормативна (вибіркова)

Циклова комісія викладачів гуманітарної та соціально-економічної підготовки

Дані про вивчення дисципліни

Форма навчання	Курс	Семестр	Загальний обсяг дисциплін	Кількість годин						Вид семестрового контролю			
				Аудиторні заняття					Самостійна робота	Курсова робота	Залік	Екзамен	Контрольна
				Кредити ЄКТС	Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття					
Денна	II	IV	60/2	20	10	-	2	8	40	-	-	IV	-

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми та навчального плану підготовки фахового молодшого бакалавра

Освітньо-професійний ступінь

Розробники:

О.І. Сурмач, кандидат історичних наук, доцент
 Ініціали та прізвище викладача (науковий ступінь та вчене звання)
О.С. Івах, викладач-методист
 Ініціали та прізвище викладача (науковий ступінь та вчене звання)

Затверджено на засідання циклової комісії.

Протокол № 1 від 30 серпня 2021 р.

Голова циклової комісії О.С.Івах
 Ініціали та прізвище

Схвалено на засіданні Педагогічної ради Коледжу.

Протокол № 1 від 31 серпня 2021 р.

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета навчальної дисципліни: ознайомити студентів із закономірностями виникнення та джерелами формування української культури, особливостями її розвитку на різних етапах історії України, з'ясувати сутнісні ознаки духовної культури нашого народу, її гуманістичну спрямованість, відкритість перед культурами інших народів, глибокий демократизм, творчий характер.

Для досягнення мети виділяються такі **цілі:**

- ознайомити студентів з основними історичними періодами становлення української культури, закономірностями її функціонування і розвитку;
- формування у студентів розуміння фундаментальних понять і категорій української культури;
- розкрити специфіку української культури, визначити її місце і роль у світовому культурному просторі;
- розуміння тенденцій сучасних соціокультурних трансформацій в українській культурі;
- формувати моральні та естетичні потреби та здатність зберігати і охороняти культурні здобутки України.

Предмет навчальної дисципліни: закономірності виникнення та розвиток української культури на різних етапах вітчизняної історії.

В результаті засвоєння навчального матеріалу студент повинен **знати:**

- цивілізаційні витоки і детермінанти української культури;
- головні напрями розвитку духовної культури України;
- творчість провідних діячів української культури;
- історію культури України, її місце у сучасному світі;
- основні художньо-мистецькі стилі в українській культурі;

вміти:

- аналізувати різноманітні явища української культури;
- оцінювати значення культурних досягнень українського народу та внесок у них видатних діячів культури України;
- охарактеризувати художні стилі в українській літературі, архітектурі, театрі, образотворчому мистецтві та музичній культурі;

- узагальнювати висновки про особливості історичних етапів та головних тенденцій розвитку української культури.

Набудуть компетентності:

Загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного, демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 8. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Спеціальні компетентності:

СК 4. Здатність до розуміння соціально-психологічних явищ, процесів становлення, розвитку та соціалізації особистості.

СК 7. Здатність розробляти шляхи подолання соціальних проблем і знаходити ефективні методи.

СК 8. Здатність до надання допомоги та підтримки клієнтам із врахуванням їх індивідуальних потреб, вікових відмінностей, гендерних, етнічних та інших особливостей.

СК 10. Здатність взаємодіяти з клієнтами, представниками різних професійних груп та громад.

СК 12. Здатність дотримуватися етичних принципів та стандартів соціальної роботи.

Програмні результати навчання:

РН1. Здійснювати пошук, аналіз і оброблення інформації для розв'язання професійних завдань.

РН 4. Застосовувати сучасні інформаційно-комунікаційні технології та методи соціальної роботи для вирішення професійних задач.

РН 5. Діяти соціально-відповідально на основі етичних принципів і стандартів соціальної роботи.

РН 10. Організувати заходи з реабілітації, реінтеграції, соціальної адаптації осіб.

РН 13. Визначати зміст і види співпраці з представниками різних професій, груп, громад у професійній діяльності.

Зміст дисципліни:

Змістовий модуль 1.

Тема 1. Феномен української культури. Джерельна база та методологічні засади її вивчення

Культура – духовний і суспільний феномен, її сутність та філософський зміст. Взаємодія світової й національної культури, їх особливості та відмінності. Поняття “українська національна культура” як певний тип культури, що відображає систему наукових, філософських, релігійних, естетичних і морально-етичних поглядів, переконань, витворених українським народом упродовж історії. Українська культура в контексті європейської та світової культури.

Предмет історії української культури, головні етапи на шляху її розвитку. Джерельна база й методологічні засади вивчення історії української культури.

Феномен української культури як самобутнє духовне утворення. Історичні та духовні складники української культурної самобутності. Мова і менталітет народу, релігійні вірування, звичаї й обряди, побут – вагомі елементи української духовної культури.

Тема 2. Витоки української культури

Українська культура – соціокультурний феномен. Духовні риси й ознаки української культури: гуманістична спрямованість, відкритість перед культурами інших народів, глибокий демократизм, творчий характер.

Джерела формування української культури як своєрідний синтез – автохтонних (корінних, місцевих культур) і зовнішніх культурних взаємовпливів. Трипільська культура IV–III тис. до н.е. та кімерійсько-скіфсько-сарматський культурний симбіоз як автохтонні джерела української культури. Контакти з культурами народів Середземномор'я, Близького Сходу й Індії. Вплив античної культури.

Найважливіші ознаки археологічних культур на території України I тис. н.е.: зарубинецької, зубрівської, вельборської, черняхівської, київської, райковецької та інших, що хронологічно передували культурі доби Київської Русі.

Етногенез українського народу. Основні етнічні складові етногенезу українців: слов'яни, скіфо-сармати, тюркські кочові народи південних степів – сармати й еліни, а також причорноморських територій.

Формування українського етносу як нової історичної спільноти. М.Грушевський про появу українського народу як такого (Твори в 10 т. Т.1, – С.18). Перша письмова згадка про Україну (1187 р.).

Матеріальна та духовна культура дохристиянської Русі. Політеїстичні релігійні вірування давніх слов'ян.

Тема 3. Культура Київської Русі та Галицько-Волинського князівства

Запровадження християнства у Київській Русі, його вплив на духовну культуру. Взаємозв'язок давньоруської культури з культурою Візантії. Розвиток писемності й освіти, утвердження церковнослов'янської мови як літературної мови Київської Русі. Перекладна та паломницька література. Остромирове Євангеліє (1056–1057 рр.) – визначна пам'ятка духовної культури.

Пам'ятки оригінальної літератури Київської Русі. Митрополит Іларіон. Основні ідеї праці “Слово про закон і благодать”. К. Туровський, К. Смолятич, Д. Заточник. Літописець Нестор “Повість временних літ” (1113–1116 рр.).

“Слово о полку Игоревім” (1185–1187 рр.) як шедевр тогочасної світової літератури. Ізборник Святослава (1073 і 1076 рр.) – перший бібліографічний довідник на Русі. Гуманістичні ідеї усної народної творчості. Житійна література. Києво-печерський патерик.

Архітектура й образотворче мистецтво Київської Русі. Мозаїки та фрески. Іконописання. Особливості давньоруського малярства. Ювелірне мистецтво. Музика. Історичне значення культури Київської Русі.

Галицько-Волинська Русь як культурна спадкоємниця культури Київської Русі. Духовна культура. Архітектура. Іконописні традиції. Мініатюри. Декоративне й ужиткове мистецтво. Галицько-Волинський літопис.

Тема 4. Культура періоду становлення української народності (XIV – початку XVI ст.)

Українська культура в умовах польсько-литовського панування. Етнокультурні процеси в Україні. Продовження процесу формування українського етносу, етнічних особливостей, ментальності, традицій і звичаїв українського народу. Розвиток української мови та фольклору. Руська мова (праукраїнська й прабілоруська) як мова державного управління, літературної творчості та спілкування. Виникнення головних культурних осередків України. Друга хвиля південнослов'янського впливу.

Витоки козаччини. Духовна культура українського народу: усна народна творчість, звичаї й обряди народу. Освіта та наука. Особливості релігійного життя. Українське православ'я у складі Константинопольського патріархату. Братства як просвітницькі організації та православні церковні об'єднання.

Розвиток освіти і наукових знань. Навчання представників української молоді за кордоном. Перші українські студенти і професори. Юрій Дрогобич – Георгій Котермак

Українське передвідродження: відгуки ідей Ренесансу і гуманізму в Україні. Олельковецький ренесанс 40–70-х років XV ст. Перекладна література. Перші наукові трактати. Виникнення освітніх закладів. Ранній гуманізм в Україні та його представники: Юрій Дрогобич, Павло Русин з міста Кросно,

Лукаш із Нового Міста, Станіслав Оріховський. Іконопис. Архітектура. Малярство. Початок кириличного книгодрукування.

Тема 5. Український Ренесанс на ниві духовної культури (XVI – перша половина XVII ст.)

Особливості національно-культурного та релігійного життя українського народу в умовах польсько-литовського панування кінця XVI – першої половини XVII ст. Міжконфесійні суперечності. Берестейська та Ужгородська церковні унії. Козацтво як вияв опору чужоземному поневоленню.

Український Ренесанс: передумови виникнення, особливості та періодизація. Культурно-освітні осередки як центри існування ренесансної української культури. Острозька академія – новий тип вищої школи. Вчений гурток Києво-Печерської Лаври. Полемічна література. Іван Вишенський.

Національно-релігійний і культурологічний зміст братського руху. Братські школи, їхня культурно-просвітницька діяльність. Відновлення друкарства та книгодрукування в Україні. Перші граматики і словники. Петро Могила і могилянська доба в українській культурі. Києво-Могилянська колегія як вищий навчальний заклад західноєвропейського типу. Філософія та гуманітарні науки. Поширення наукових знань: Йосип Кононович Горбацький, Інокентій Гізель, Памво Беринда, Мелетій Смотрицький, його граматика старослов'янської мови (1619 р.). Розвиток літературної творчості. Полемічна література. Патріотичні й гуманістичні ідеї в поезіях Касіяна Саковича та Кирила Транквіліона-Ставровецького.

Мистецтво українського Ренесансу Ренесансні новації в українському іконописі: “українізація ікони”. Народна ікона. Львів як центр ренесансних впливів в Україні. Театральне мистецтво. Розвиток української професійної та народної музики. Кобзарство. Історичні пісні й козацькі думи.

Модульна контрольна робота 1.

Змістовий модуль 2.

Тема 6. Духовна культура України епохи Бароко та доби Просвітництва (друга половина XVII–XVIII ст.)

Соціокультурна ситуація в Україні в другій половині XVII–XVIII ст. Національно-визвольна війна під проводом Б. Хмельницького і поширення демократичних ідей в українській культурі. Козацька держава, її культура. Освіта і шкільництво Гетьманщини та Слобідської України. Самобутні риси культури Запорізької Січі. Побут і звичаї козацтва. Релігійні вірування, музичне і театральне мистецтво (кобзарство, ляльковий народний театр). Львівський університет та його роль у розвитку освіти та науки.

Особливості культури українського бароко. Українське бароко як нове світовідчуття. Козацтво – лицарський ідеал українського бароко. Внесок гетьмана І. Мазепи у розвиток української культури. Києво-Могилянська академія. Розвиток академічної філософії (Т. Прокопович, С. Яворський, Г. Кониський) та історичної науки (“Хроніка” Ф. Сафоновича та “Синопис” І. Гізеля). Козацька Конституція Пилипа Орлика.

Розвиток барокового мистецтва: архітектура, скульптура, живопис, література, музика. Архітектурне бароко в Україні. Архітектурні шедеври та їх творці: Йоган Шедель, Іван Зарудний, Іван Григорович-Барський, Степан Ковнір, Бернард Меретин. Гетьманські й козацькі церкви. Стиль рококо в українській архітектурі. Шедеври Бартоломео Растреллі. Образотворче мистецтво українського бароко. Європейське значення сакральної дерев'яної скульптури Івана Георгія Пінзеля. Національні особливості барокового живопису в Україні. Жовківський малярський осередок бароко. Іван Руткович, Йов Кондзелевич, Василь Петрахович. Стиль рококо в Жовківській школі живопису (Лука Долинський).

Українське бароко в літературі. Козацькі літописи Самовидця, Г. Грабянки, С. Величка, П. Симоновського, В. Рубана. “Літописець” Д. Туптала. “Курйозні вірші” І. Величковського. Драматургія Т. Прокоповича і М. Довгалевського. Видання “житійної літератури” (“Четьї-Мінеї” Д. Туптала). Драматургічні твори (“Володимир” Т. Прокоповича). Специфіка українського бароко у театральному мистецтві.

Барокові мотиви у літературній творчості Г. Скороводи.

Розвиток шкільної драми (віршова сатира, інтермедія, історична драма). Кріпацький театр. Музика українського бароко та її творці (Дмитро Бортнянський, Максим Березовський, Артемій Ведель). Пісенно-музична народна творчість.

Своєрідність та особливості українського Просвітництва. Філософія Г. Сковороди. Просвітницька діяльність Я. Козельського, В. Капніста, І. Рубана, М. Мотиніса, С. Десницького, П. Лодія, Г. та І. Полетиків. Василь Каразін, його внесок у розвиток вищої освіти в Україні. Заснування Харківського університету (1805 р.). Класицизм в архітектурі та живопису кінця ХУІІІ ст. Батуринська й Почепська резиденції гетьмана України Кирила Розумовського. Малярство Антона Лосенка, Дмитра Левицького, Володимира Боровиковського.

Тема 7. Національно-культурне відродження в Україні кінця ХVІІІ – початку ХХ ст. Український романтизм

Соціокультурна ситуація в Україні наприкінці ХVІІІ – початку ХХ ст. Сутність національно-культурного відродження. Аналіз різних поглядів на процеси відродження: І.Франко, М.Грушевський, Д.Дорошенко, М. Грох, Р. Шпорлюк, І. Лисяк-Рудницький. Періодизація національно-культурного відродження у новітній історіографії України.

Дворянський (шляхетський) період українського національно-культурного відродження (1780–1840 рр.), його особливості та характерні риси. Провідник відродження – українське дворянство козацького і шляхетського походження. Гасло відродження – повернутися “лицем до козаччини”. Зародження національної ідеї у середовищі українського дворянства. Книга “Історія Русів”, її вплив на формування національної свідомості українців. Літературне відродження. І. Котляревський “Енеїда”. Харківський університет – осередок національного відродження.

Народницький період національно-культурного відродження (1840–1880 р.), його характерні риси та ознаки. Демократична інтелігенція як провідник національного відродження. Микола Гулак, Микола Костомаров, Володимир Білозерський – засновники Кирило-Мефодіївського товариства.

Тарас Шевченко – виразник національної ідеї. Програмний документ товариства “Закон Божий”, або “Книга буття українського народу”. Формування ідеї державності України в колі слов’янських республік.

Розвиток національної свідомості українців у 50–60-х роках. Діяльність “хлопоманів”, громадівський рух в Україні (М. Драгоманов, О. Потебня, П.Юркевич, Д. Антонович та ін.), їхня роль у збереженні української ідентичності. Значення творчості М. Драгоманова для розвитку визвольних ідей в Україні. Павло Чубинський – автор гімну “Ще не вмерла Україна”, музика – Михайла Вербицького.

Феномен українського театрального мистецтва. Театр корифеїв. Тенденції національного відродження в українській професійній музиці. С. Гулак-Артемівський, М. Лисенко, їхній внесок у світову музичну культуру. Шевченкіана у творах українських композиторів (Ф. Колеса, С. Людкевич) Розвиток хорового мистецтва. Архітектура. Реалізм в українському малярстві.

Національно-культурне відродження в Галичині, його характерні особливості та періодизація. Культурно-просвітницька діяльність Руської трійці. М. Шашкевич, І. Вагилевич, Я. Головацький. Альманах “Русалка Дністровая”. Ідеї єднання українців Східної та Західної України.

Модерністський період національно-культурного відродження. Українська культура епохи модерну, її характерні риси й ознаки.

Українська філософська та суспільно-політична думка модерністського періоду. Національна ідея у творчій спадщині Ю. Бачинського (“Україна irredenta”) і М. Міхновського (“Самостійна Україна”) (1900 р.). Михайло Грушевський – видатний діяч національно-культурного відродження у Східній та Західній Україні. Іван Франко і Леся Українка, їхнє місце в українському національно-культурному русі кінця ХІХ – початку ХХ ст.

Модерністські тенденції в літературній творчості М. Коцюбинського, О. Кобилянської, В. Стефаника. Микола Вороний – новатор-модерніст в українській поезії. Роль В. Винниченка у модернізації української драматургії. Духовна музика К. Стеценка, М. Леонтовича. Розвиток української музичної фольклористики (Філарет Колеса). Творчість Соломії Крушельницької,

Олександра Мишуги. Модернізм в українському образотворчому мистецтві й архітектурі.

Тема 8. Духовна культура України ХХ ст.

Суспільно-історичні передумови розвитку української культури. Лютнева революція 1917 р. у Росії та спалах національно-політичного життя в Україні: М. Грушевський і процеси державотворення в Україні. Центральна Рада та її універсали. Проголошення повної самостійності Української Народної Республіки. Тенденції розвитку й періодизація духовної культури України ХХ ст. Національно-культурний рух періоду Центральної Ради. Формування української національної школи. Створення української вищої школи. Заснування Української академії наук. В. Вернадський, Д. Багалій, А. Кримський, М. Туган-Барановський. Українізація національного життя у 20-х роках ХХ ст.

Видавнича справа. Преса. Театр. Лесь Курбас – видатний діяч українського театрального мистецтва. Олександр Довженко – основоположник українського кіномистецтва. Діяльність літературних об'єднань “Плуг”, “Гарт”, “ВАПЛІТЕ”, “Молодняк”.

Музична культура. Діяльність музичного товариства ім. Леонтовича. Архітектура й образотворче мистецтво.

Репресивні акції сталінізму та їх трагічні наслідки для української культури. “Розстріляне відродження”. Культурно-просвітницька діяльність М. Хвильового, М. Зерова, О. Довженка. Русифікаторська політика у воєнні й повоєнні роки.

Політична та культурно-просвітницька діяльність шістдесятників. Л.Костенко, І.Драч, І.Дзюба, Д.Павличко, М.Вінграновський, Є.Гуцал, В.Дрозд, І.Світличний, В.Симоненко. Рух дисидентів у 60–70-х роках. Поезія В.Стуса. Літературна творчість М.Осадчого і В.Марченка. Літературна критика та публіцистика В.Мороза і В.Чорновола. Самвидав “Гельсинська спілка”. Народний рух України.

Український культурний процес в еміграції. Празька школа української поезії (Є.Маланюк, О.Теліга). Д.Чижевський. М.Семчишин, Д.Дорошенко,

Д.Антонович. Скульптурна пластика й “архитектура” О.Архипенка. Розвиток музичної культури.

Національно-культурний рух в Україні у середині 80-х – на початку 90-х років та його особливості. Декларація Верховної Ради України про державний суверенітет України. Акт проголошення незалежності України. Їх значення у формуванні національної самосвідомості українців, розвитку духовної культури. Українська державність як необхідна передумова національно-культурного відродження.

Тема 9. Культура України в умовах нової соціально-політичної реальності 90-ті роки ХХ – початок ХХІ ст.

Національно-культурний рух в Україні наприкінці ХХ – початку ХХІ ст. Українська державність як необхідна передумова розвитку національної культури. Демократизація духовного життя українського народу. Зміст статусу культури, її ролі та функцій у незалежній демократичній державі. Закон Верховної Ради України “Основи законодавства України про культуру” (1992 р.). Курс українського уряду на формування національної ідентичності. Національна культура України як засіб входження України у світовий культурний простір. Новаційні й трансформаційні тенденції у сфері духовної культури. Зростання інтересу до історії національної культури. Особливості соціокультурних процесів у незалежній Україні, їх суперечливий характер. Постмодерн в Україні. Насичення культурного життя національним і постмодерністським змістом. Формування специфічних культурних структур в окремих регіонах України. Структурна мозаїчність української культури, професійна, самодіяльно-художня, традиційно-художня, релігійна.

Особливості художньої культури. Українські художні традиції та сучасність. Естетична досконалість, народність, новаційність і авангардність української художньої культури.

Риси національних традицій у творчості українських письменників: П. Загребельний, Р. Іваничук, Р. Федорів. Творчість Д. Павличка, Л. Костенко, І. Драча, В. Шевчука, М. Вінграновського, Р. Лубківського.

Явище так званої масової культури в українському культурному просторі. Американізація, вестернізація й русифікація масової культури на зламі ХХ-ХХІ ст. Поширення нових вітчизняних і зарубіжних вартостей, поява нових вимірів засвоєння культури: зміна критеріїв, смаків, уподобань в оцінці культурних цінностей.

Нова модерністська генерація в українській літературі: О. Забужко, В. Неборак, Ю. Андрухович, С. Павличко, Ю. Покальчук, О. Ірванець.

Творчість літературних груп і об'єднань “Бу-ба-бу”, “Лугосад”, “Пропала грамота”, “Нова дегенерація”.

Розвиток національних традицій у класичній та естрадній музиці.

Традиції й новації в сучасному українському театральному та кіномистецтві. Здобутки сучасного українського кіномистецтва. “Поетичне кіно”. С. Параджанов. І.Миколайчук, Л.Осика.

Розвиток освіти і науки наприкінці ХХ – початку ХХІ ст.

Християнська церква і духовне оновлення українського народу в умовах розбудови суверенної Української держави.

Тема 10. Сучасні культурні тенденції

Культурні тенденції сучасності. Розвиток освіти, науки. Молодіжні контркультури в сучасному українському суспільстві. Українська культура як органічна та своєрідна ланка загальноєвропейської і світової культури.

Модульна контрольна робота 2

2. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва теми	Кількість годин							
	Денна форма навч.				Заочна форма навч.			
	Усього	Лекції	Практичні (семін.)	СРС	Усього	Лекції	Практичні (семін.)	СРС
IV семестр								
Змістовий модуль 1.								
Тема 1. Феномен української культури. Джерельна база та методологічні засади її вивчення	6	2		4				
Тема 2. Витоки української культури	6		2	4				
Тема 3. Культура Київської Русі та Галицько-Волинського князівства	6	2		4				
Тема 4. Культура періоду становлення української народності (XIV- початку XVI ст.)	6		2	4				
Тема 5. Український Ренесанс на ниві духовної культури (XVI – перша половина XVII ст.)	5	1		4				
<i>Модульна контрольна робота 1</i>	1		1					
Змістовний модуль 2.								
Тема 6. Духовна культура України епохи Бароко та доби Просвітництва (друга половина XVII–XVIII ст.)	6	2		4				
Тема 7. Національно-культурне відродження в Україні кінця XVIII – початку XX ст. Український романтизм	6		2	4				

Тема 8. Духовна культура України XX ст.	6	2		4				
Тема 9. Культура України в умовах нової соціально-політичної реальності 90–ті роки XX .	6		2	4				
Тема 10. Сучасні культурні тенденції.	5	1		4				
<i>Модульна контрольна робота 2</i>	1		1					
Разом за IV семестр	60	10	10	40				

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Зміст лекційного курсу для студентів денної форми навчання
IV семестр

№ з/п	Перелік тем лекцій	Кількість годин
1	Тема 1. Феномен української культури. Джерельна база та методологічні засади її вивчення	2
2	Тема 3. Культура Київської Русі та Галицько-Волинського князівства	2
3	Тема 5. Український Ренесанс на ниві духовної культури (XVI – перша половина XVII ст.)	1
4	Тема 6. Духовна культура України епохи Бароко та доби Просвітництва (друга половина XVII–XVIII ст.)	2
5	Тема 8. Духовна культура України XX ст.	2
6	Тема 10. Сучасні культурні тенденції.	1
	Разом за IV семестр	10

Перелік практичних (лабораторних, семінарських) занять
для студентів денної форми навчання
IV семестр

№ з/п	Тема практичного (лабораторного, семінарського) заняття	Кількість годин
2	Тема 2. Витоки української культури	2
4	Тема 4. Культура періоду становлення української народності (XIV- початку XVI ст.)	2
5	<i>Модульна контрольна робота 1</i>	1
7	Тема 7. Національно-культурне відродження в Україні . Українська культура кінця ХУІІІ – початку ХХ ст.	2

8	Тема 9. Культура України в умовах нової соціально-політичної реальності 90–ті роки ХХ .	2
10	Модульна контрольна робота 2	1
	Разом за IV семестр	10

**Самостійна робота
для студентів денної форми навчання
IV семестр**

Номер тижня	Тема самостійної роботи	Кількість годин
1	Феномен української культури. Джерельна база та методологічні засади її вивчення	4
2	Витоки української культури	4
3	Культура Київської Русі та Галицько-Волинського князівства	4
4	Культура періоду становлення української народності (XIV–XV ст.)	4
5	Український Ренесанс на ниві духовної культури (XVI – перша половина XVII ст.)	4
6	Культура України епохи Бароко та доби Просвітництва (друга половина XVII-XVIII ст.)	4
7	Національно-культурне відродження в Україні кінця XVIII – початку ХХ ст. Український романтизм	4
8	Духовна культура України ХХ ст.	4
9	Культура України в умовах нової соціально-політичної реальності (90-і роки ХХ – початок ХХІ ст.)	4
10	Молодіжні контркультури в сучасному українському суспільстві.	4
	Разом за IV семестр	40

4. ПИТАННЯ, ЯКІ ВИНЕСЕНО НА ІСПИТ З ДИСЦИПЛІНИ

1. Культура як духовний та суспільний феномен.
2. Світова та національна культура, їх взаємодія.

3. Українська національна культура як самобутній соціокультурний феномен, її характерні риси та ознаки.
4. Джерельна база та методологічні засади вивчення історії української культури.
5. Історичні та духовні складники української культурної самобутності.
6. Джерела формування української культури.
7. Періодизація історії української культури.
8. Етногенез українського народу, основні етапи його становлення.
9. Кімерійсько-скіфсько-сарматський культурний симбіоз як автохтонне джерело української культури.
10. Трипільська культура IV-III тис. до н.е.
11. Зарубинецька та Черняхівська культура східнослов'янських племен дохристиянської Русі.
12. Запровадження християнства у Київській Русі, його вплив на духовну культуру.
13. Розвиток писемності, освіти та літератури в добу Київської Русі.
14. Архітектура, образотворче мистецтво та іконопис Київської Русі.
15. Галицько-Волинська Русь як культурна спадкоємниця Київської Русі.
16. Етнокультурні процеси в Україні XIV-XV ст. на шляху формування українського етносу.
17. Відгуки ідей Ренесансу і гуманізму в Україні. "Олельковецький ренесанс" 40-70-х років XV ст.
18. Поширення ідей раннього гуманізму в Україні (Юрій Дрогобич, Павло Русин, Станіслав Оріховський).
19. Історичні та суспільно-політичні передумови розвитку української культури (XVI-перша половина XVII ст.).
20. Розвиток гуманістичних та реформаційних ідей в українській культурі XV-XVI ст.
21. Скульптура і живопис України XVI ст.
22. Розвиток книгодрукування в Україні XVI ст.
23. Діяльність Острозького культурно-освітнього осередку.

24. Культурно-просвітницька діяльність братських шкіл.
25. Полемічна література України XVI – перша половина XVII ст.
26. Книгодрукування в Україні XVI ст.
27. Культура Запорізької Січі та її самобутні риси.
28. Музична культура і театральне мистецтво України епохи Ренесансу.
29. Львівський архітектурний Ренесанс.
30. Українське бароко в літературі, архітектурі та образотворчому мистецтві.
31. Музична культура і театральне мистецтво другої половини XVII-XVIII ст.
32. Значення творчості Г.Сковороди для розвитку української культури.
33. Своєрідність та особливості українського Просвітництва.
34. Генезис та періодизація національно-культурного відродження в Україні наприкінці XVIII – початку XX ст.
35. Дворянський період національно-культурного відродження, його особливості.
36. Аналіз праці “Історія Русів”. Зародження національної ідеї.
37. Народницький період національно-культурного відродження, його характерні риси та ознаки.
38. Суспільно-політична діяльність “Кирило-Мефодіївського братства”.
39. Просвітницька діяльність громадських організацій в Україні.
40. Модерністський період національно-культурного відродження, його характерні риси та ознаки.
41. Національно-культурне відродження у Галичині.
42. Романтизм та його розвиток в Україні (П.Куліш, М.Драгоманов, Т.Шевченка).
- 43.Розвиток науки і освіти в Україні XIX ст.
44. Львівський університет та його значення для української культури XIX ст.
45. Харківський університет, його внесок у розвиток науки, української філософії.
- 46.Архітектура, розвиток музичної культури і театального мистецтва в Україні XIX ст.

- 47.Здобутки української культури у період її національно-культурного відродження (1917-1933 р.р.).
- 48.“Розстріляне відродження” 20-30-х років ХХ ст. та його трагічні наслідки для української культури
49. Суспільно-політична та культурно-просвітницька діяльність “шістдесятників”.
50. Діяльність діячів української культури в еміграції.
51. Лесь Курбас – визначний діяч українського театрального мистецтва.
52. Олександр Довженко – основоположник українського кіномистецтва.
53. Музична культура і театральне мистецтво України ХХ ст.
54. Національно-культурне відродження в Україні у середині 80-х – на початку 90-х років ХХ ст.
55. Культура України в умовах нової соціальної реальності.
56. Особливості соціокультурних процесів у незалежній Україні.
57. Головні чинники, тенденції та риси сучасної української культури.
58. Феномен масової культури.
59. Розвиток освіти і наукових знань в Україні наприкінці ХХ – початку ХХІ ст.
- 60.Художньо-мистецькі стилі в українській культурі

Пояснити поняття

1. Антропоцентризм
2. Артефакт
3. Бароко
4. Братства
5. Вертеп
6. Відродження
7. Готика
8. Гуманізм
9. Елітарна культура
10. Етногенез
11. Етнос
12. Класицизм

13. Козацьке бароко
14. Контркультура
15. Культура
16. Літопис
17. Масова культура
18. Ментальність
19. Модернізм
20. Національна ідея
21. Полемічна література
22. Реалізм
23. Романтизм
24. Субкультура
25. Унія
26. Фольклор
27. Фреска
28. Цензура
29. Цивілізація
30. Язичництво

5. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

- застосування інтерактивних методів навчання;
- проведення лекційних та семінарських занять;
- впровадження комп'ютерної технології навчання;
- зустрічі з науковцями, культурологами, діячами культури.

6. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

- поточний контроль знань студентів;
- поточний контроль самостійної роботи студентів;
- виступи та доповнення на семінарських заняттях;
- самостійна підготовка до практичних занять;
- участь у дискусіях;
- тестовий контроль;

- оцінювання та аналіз модульних контрольних робіт;
- екзамен.

7. ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою. Максимальна кількість балів при оцінюванні знань за поточну успішність становить 50 балів, на екзамен – 50 балів.

Результат роботи студента протягом семестру (50 балів) складається з наступних компонентів:

- результатів роботи на *семінарських заняттях* (4 x 4б = 16 балів).

Підсумкова кількість балів за роботу на семінарських заняттях (8 годин) визначається як сума балів, отриманих за усні чи письмові відповіді студента;

- *двох модульних контрольних робіт* (2 x 15 балів = 30 балів), що проводиться за результатами вивчення частини навчального курсу (змістового модуля 1 та змістового модуля 2);

- *самостійна робота студентів* упродовж семестру (макс 4 бали): презентація – (2 бали), повідомлення, есе, (2 бали) .

Екзамен (50 балів), що підсумовує знання основних теоретичних положень курсу, студент складає під час екзаменаційної сесії **в усній формі**.

Екзаменаційний білет складається з двох завдань, які вимагають розгорнутої теоретичної відповіді (20 балів x 2 = 40 балів), і третього - пояснення поняття (10 балів).

Очікується, що письмові роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями і характеризуватимуться самостійністю суджень та вмінням робити власні висновки. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для незарахування викладачем, незалежно від масштабу плагіату, обману.

Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем, виключно в освітніх цілях без права її передачі третім

особам. Студент заохочується до використання також й іншої літератури, якої немає серед рекомендованих.

Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.

Поточне тестування та самостійна робота							Сума	
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2			Самостійна робота		
Т 2	Т 4	МКР 1	Т 7	Т 9	МКР 2			
4	4	15	4	4	15	4	50	100

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		
		Екзамен, диференційований залік		Залік
A	90-100	5	відмінно	зараховано
B	81-89	4	дуже добре	
C	71-80		добре	
D	61-70	3	задовільно	
E	51-60		достатньо	
FX	21-50	2	незадовільно	не зараховано
F	0-20	2	незадовільно	не зараховано

8. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Робоча навчальна програма дисципліни.
2. Навчальні-наочні посібники, технічні засоби навчання.
3. Конспекти лекцій з основ філософських знань.
4. Комплекс завдань для модульних контрольних робіт.
5. Інструктивно-методичні матеріали до семінарських занять.

6. Перелік питань до іспиту.
7. Методичні вказівки, рекомендації та розробки викладача.
8. Методичні матеріали, що забезпечують самостійну роботу студентів.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Історія української культури : навч. посіб. / [В.П. Мельник, М.В. Кашуба, А.В. Ярчись та ін.] ; за ред. проф. В.П. Мельника, проф. М.В. Кашуби, проф. А.В. Ярчися. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2012. 482 с.

2. Історія української культури: підручник / В.А. Качкан, О.Б. Величко, Н.М. Божко та ін. - 4-е видання. Видавництво: Київ. ВСВ «Медицина». 2021. 368 с

3. Історія української культури. Курс лекцій для студентів усіх спеціальностей ОС «Бакалавр» денної та заочної форм навчання / проф. Ю. С. Сабадаш, доц. Ю. М. Нікольченко, доц. Л. Г. Дабло; За заг. ред. проф. Ю. С. Сабадаш. Київ: Видавництво Ліра-К, 2021. 230 с.

4. Букач В. М., Бакланова Н. М. Історія української культури. Словник-довідник: навчальний посібник для здобувачів вищої освіти. Одеса: вид. Букаєв В. В., 2021. 216 с.

5. Історія української культури. Практикум для студентів усіх спеціальностей ОС «Бакалавр» денної та заочної форм навчання / Укл.: проф. Ю. С. Сабадаш, доц. Ю. М. Нікольченко, доц. Л. Г. Дабло; За заг. ред. проф. Ю. С. Сабадаш. Київ: Ліра-К., 2021. 138 с.

Допоміжна:

1. Греченко В.А., Чорний І.В. Світова та українська культура: довідник для школярів та студентів /. Київ: Літера ЛТД, 2009. 416 с.

2. Греченко В., Чорний І., Кушнерук В., Режко В. Історія світової та української культури. Київ, 2000.

3. Дещинський Л.Є., Денісов Я.Я., Скалецький М.П., Цубов Л.В., Бароновська Н.М., Макакрчук О.Г. Українська та зарубіжна культура. Видання 4-те, перероблене і доповнене: Навчальний посібник. Львів: Видавництво «Бескид Біт», 2005. 304 с.

4. Закович, І.А. Культура: українська та зарубіжна культура: Навч. посіб. / М.М. Зязюн, О.Л. Шевнюк та ін.; За ред. М.М. Заковича. 5-те вид., стер. Київ: Знання, 2010. 589 с.

5. Історія української культури: Навч. посіб. / О. Ю. Павлова, Т. Ф. Мельничук, І. В. Грищенко; за ред. О. Ю. Павлової. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 368 с.

6. Історія української культури / за ред. І. Крип'якевича. Київ, 1994.

7. Кордон М.В. Українська та зарубіжна культура: Підручник. 3-тє видання. Київ: Центр учбової літератури, 2016. 584 с.

8. Лекції з історії світової та вітчизняної культури / за ред. проф. А. Яртися та проф. В. Мельника. Львів, 2005.

9. Макарчук С.А. Український етнос: виникнення та історичний розвиток / С.А.Макарчук. Київ, 1992.

10. Павлова О., Мельничук Т. Історія української культури: навчальний посібник. 2-ге вид. перероб. та доп. Київ: «Центр навчальної літератури», 2019. 340 с.

11. Українська культура: історія і сучасність: Навч. посіб. ; [за ред. Черепанової С. О.] Львів: Світ, 1994.

12. Шейко В.М., Білоцерківський В.Я. Історія української культури: Навч. посіб. Київ: Знання, 2013. 271 с.

13. Шейко В.М. Історія української культури: Навч. посібник. Київ: Кондор, 2006. 264с.

14. Хома І.Я., Сова А.О., Мина Ж.В. Історія української культури : навчальний посібник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2013. 356 с

Інтернет ресурси

1. Офіційний сайт УГКЦ. URL:<http://www.ugcc.org.ua/1.0.html> (дата звернення: 20.08.2019)

2. www.nbuv.gov.ua Національна бібліотека України ім. І.І. Вернадського

3. <https://elib.nlu.org.ua/>

4. <http://irbis-nbuv.gov.ua/>

5. eia.kpi.ua › bitstream › Pidruchnyk(Final12)-3
6. Віртуальний тур українськими музеями. - <https://museums.authenticukraine.com.ua/ua/>
7. Динамічний музей. - <http://www.museums.org.ua/>
8. Офіційний сайт ЮНЕСКО. - <https://en.unesco.org/>
9. База даних ЮНЕСКО. - <http://www.unesco.org/new/en/unesco/resources/publications/unesdoc-database/>
10. Комітет з питань культури і духовності (детальна інформація про діяльність та законопроектну роботу комітету ВРУ). - <http://kompkd.rada.gov.ua/>